

Zaštićena prirodna baština

KVARNERSKOM PRIRODOM OD MORSKIH
DUBINA DO GORSKIH VISINA

KVARNER

Raznolikost je lijepa

KVARNER

Raznolikost je lijepa

Poštovani gosti, dragi prijatelji, činjenicu da je područje Primorsko-goranske županije, odnosno Kvarner, područje najduže turističke tradicije u Hrvatskoj može se ponajprije zahvaliti upravo svojoj prirodnoj baštini, čija je privlačnost zamijećena već u 19. stoljeću.

O obali „opšivenoj“ lovorovim cvijećem i čempresima, moru tirkiznih tonova, „prozirnom“ zraku i parkovima koji se „tresu“ od slavlja pisao je na području Opatije – gdje je hrvatski turizam začeo – poetski oduševljeno poljski književnik Henryk Sienkiewicz. Na zelenim baršunom ogrnute visove planine Učke uspinjao se saski kralj Fridrik August II., u strastvenoj potrazi za neobičnostima lokalnoga biljnog svijeta. Rudolf Habsburg, austrijski prijestolonasljednik, zaputio se u prirodu otoka Lošinja, ne štedeći noge pri usponu na vrh Osorščicu. Uz izvanredan pogled na cijelo otočje, tu je bio nagrađen intenzivnim mirisom mediteranskog bilja.

Da ne ostane sve na emotivnim ushitima aristokratskih i umjetničkih duša, pobrinule su se stručne glave. Osobitosti kvarnerske flore i faune privukle su zarana pozornost vrlo ozbiljnih proučavatelja. Tu su u 19. stoljeću započeli dolasci stručnih ekscurzija prirodoslovaca iz europskih metropola. Domaći nisu zaostajali. Nimalo slučajno, u zaleđu Crikvenice rođen je veliki hrvatski botaničar Josip Pančić, po kojemu je dobila ime vrsta omorike.

Otkud na Kvarneru prirodna baština koja od tih vremena ne prestaje do danas privlačiti i oduševljavati?

Ons se može zahvaliti mnogostrukim prirodnim utjecajima koji su stvorili uvjete za nastanak i razvoj iznimno raznolike flore i faune koju se drži među najzanimljivijim i najbogatijim na kontinentu. Ona je, dakle, najbolji mogući dar majčice Zemlje. No, ona je u dobroj mjeri i rezultat marljiva rada ljudskih ruku. Kako to već stoljeće i pol svjedoče perivoji nikli uz ladanjske gradevine, negdje i cijeli botanički parkovi, čovjek je znao procijeniti gdje mu je mudro intervenirati i prirodni ambijent dodatno oplemeniti.

Danas je na Kvarneru zaštićen značajan broj prirodnih područja. Među njima je jedan nacionalni park, jedan park prirode, šest park-šuma, 11 posebnih rezervata, jedan strogi rezervat i tri značajna krajobrazna. Tomu valja pridružiti zaštićene prirodne objekte, što znači osam spomenika prirode i četiri spomenika parkovne arhitekture. Na Kvarneru se za istovrsnu zaštitu predlaže još cijeli niz područja i objekata.

Ovu smo brošuru pripremili u želji da ona bude poticajem da se i Vi osobno uvjerite u čarbnost faseta kvarnerske prirodne baštine. Poticajem koji je, kao u svim dobrim pričama, samo početak jednoga novog i uzbudljivog iskustva. Hoće li u njemu pretegnuti Vaš istraživački duh kojemu je do susreta sa što netaknutijom prirodom ili pak emotivni smiraj koji nastaje opuštenom šetnjom parkovnim stazama – pitanje je osobnog izbora.

Koja god od ovih stranica ključno utjecala na Vašu odluku, uvjereni smo da će to biti dobar izbor.

Mr. sc. Irena Peršić Živadinov,
direktorica Turističkoga ureda
Turističke zajednice Kvarnera

Prof.dr.sc. Vidoje Vujić,
predsjednik
Turističke zajednice Kvarnera

KVARNER
Raznolikost je lijepa

TURISTIČKA ZAJEDNICA KVARNERA

HR-51410 Opatija, Nikole Tesle 2 • Tel: +385(0)51 272-988, 272-665 • Fax: 272-909
www.kvarner.hr • e-mail: kvarner@kvarner.hr

KVARNER INFO – VRATA JADRANA

Tel: +385(0)51 623-333, 628-888 • Fax: 623 334 • e-mail: info@kvarner.hr

IZDAVAČI: Turistička zajednica Kvarnera, Opatija; Javna ustanova Priroda • **ZA IZDAVAČE:** mr.sc. Irena Peršić Živadinov, Sonja Šbić • **IZDAVAČKI SAVJET:** prof.dr.sc. **Vidoje Vajić**, predsjednik, mr.sc. Kristijan Staničić, Nedjeljko Pitezić, Boris Klimko, dr.sc. Slavko Lončar, Nenad Kukurin, Vlado Miš, Marinko Kauzarić, Tami Sokolić, Katarina Hauptfeld, Boris Vukelić • **UREDNIŠTVO:** dr.sc. Srećko Jelušić, mr.sc. Irena Peršić Živadinov, **prof.dr.sc. Vidoje Vajić** • **TEKST:** Marko Randić, Matko Škalamera, Gođana Pavoković, Velid Dekić, PP Uška, PD Lisina • **LEKTURA I KOREKTURA:** Jagoda Randić • **FOTOGRAFIJE:** Javna ustanova Priroda, Željimir Gržančić, arhiva PP Uška, Miloš Vreć • **KARTE:** Izvornik TK 25 Državna geodetska uprava, klasa 935-05/06-01/545, ur.lbr. 541-06-02/4-06-2, 13. prosinca 2006. • **DIZAJN:** Aljoša Brijdić • **GRAFIČKA PRIPREMA:** Denona d.o.o., Zagreb • **TISAK:** Tiskara Velika Gorica • Opatija, 2012.

Primorsko-goranska županija obiluje mnogim predjelima u kojima je sačuvana iskonska izvornost krajobrazu i ljepota prirode. Kvarnerski jelenak, dalmatinska zečina, riječki kraljčak, istarski zvončić, učkarski zvončić, velebitska degenija, krški runolist, crni daždevnjak, čovječja ribica, velebitska gušterica, bjeloglavi sup, dupini, vidra, medvjed, vuk i ris samo su neke od botaničkih i faunističkih osobitosti u tim predjelima na stjecištu Sredozemlja, kontinentalne Europe i krša Dinarida.

Poneki dragulj krije se i neposredno uz naselja, pa čak i unutar urbaniziranih tkiva, kao što su prelijepi gradski perivoji Opatije, park šume otoka Lošinja, park šuma Komrčar na otoku Rabu...

Županijska Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode „Priroda“, kao i javne ustanove Nacionalnoga parka Risnjak i Parka prirode Učka zalažu se za izdavanje raznolikih tiskovina i edukacijskih materijala s ciljem popularizacije i edukacije o prirodnoj baštini. Želja je da se putem takvih materijala prirodne vrijednosti približe najširem krugu zainteresiranih i da se o njihovoj ljepoti pročuje glas i u drugim krajevima svijeta. Jedna od takvih publikacija trebala bi biti i ova brošura, namijenjena ponajprije turistima i posjetiteljima željnim novih saznanja i lijepih doživljaja u zaštićenoj prirodi.

Pješačenje u prirodi pruža neiscrpne mogućnosti rekreacije, proširivanja spoznaja i obogaćivanja vlastitog duhovnog svijeta u nepomućenom doticaju s prirodnim vrednotama. Stoga je u brošuri napravljen izbor od osamnaest atraktivnih šetnji kroz zaštićene prirodne predjele na području Primorsko-goranske županije. Svako područje ilustrirano je fotografijama kako bi posjetitelj stekao predodžbu o području koje želi odabrati za svoj cilj, navedeni su i osnovni podatci o zaštićenom području, opisan je pristup i točka odakle šetnja može započeti te prijedlog trase obilaska. Prijedlog trase obilaska vizualno je naglašen i pojašnjen grafičkim prikazom šetnice na topografskoj karti, a grafički prikaz presjeka visina kojima se šetač kreće pruža informaciju o težini puta i naporu koji posjetitelj treba uložiti tijekom obilaska.

Važno je istaknuti da je jedna od osnovnih zadaća javnih ustanova za zaštitu prirode očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenih područja. Taj cilj javne ustanove ne bi mogle u potpunosti provesti bez napora svih koji posjećuju takva područja. Činjenica je da ono što poznamo i volimo, lakše i savjesnije čuvamo. Stoga ova brošura želi, osim na upoznavanje i istraživanje prirodne baštine Primorsko-goranske županije, sve zainteresirane potaknuti i na njihovu aktivnu zaštitu. Briga za prirodne vrijednosti i njihovo očuvanje ne bi trebala počivati ili nije isključivo posao inspektora zaštite prirode, nadzornika i čuvarskih službi javnih ustanova (kojih je uvijek premali broj), kao i eventualnih dobronamjernih domaćih žitelja, već se i sve brojniji posjetitelji moraju uključiti u učinkovitu zaštitu.

1

2

3

4

6

5

1

8

10

7

9

16

SADRŽAJ

Zaštita prirodne baštine u
Primorsko-goranskoj županiji.....6

GORJE 8

1. Risnjak 10

2. Samarske i Bijeke stijene.....12

3. Vražji prolaz - Zeleni vir 14

4. Kamačnik.....16

5. Golubinjak.....18

6. Japlenški vrh 20

PRIMORJE.....22

7. Park prirode Učka 24

8. Lisina.....26

9. Park Angiolina.....28

10. Park Margarita 29

OTOCI 30

11. Kuntrep 32

12. Dundo 34

13. Lopar 36

14. Komrčar 38

15. Košljun 39

16. Krna 40

17. Pod Javori.....42

18. Čikat.....44

ADRESAR TURISTIČKIH ZAJEDNICA
I KONTAKTI USTANOVA 46

ZAŠTITA PRIRODNE BAŠTINE u Primorsko-goranskoj županiji

Svaki posjetitelj koji barem djelomično upozna prirodne vrijednosti i prirodnu baštinu Primorsko-goranske županije složit će da se radi o neponovljivoj ljepoti i očuvanosti. Uz neprijepornu raznolikost i ljepotu krajobraza, ona obiluje i neusporedivim bogatstvom biološke raznolikosti. O cjelokupnoj prirodnoj baštini te o upravljanju zaštićenim dijelovima prirode skrbe javne ustanove. Nacionalnim parkom Risnjak i Parkom prirode Učka upravljaju javne ustanove tih parkova čiji je osnivač Republika Hrvatska. Ostalim zaštićenim područjima (njih oko tridesetak, koja uključuju gotovo sve kategorije zaštite poznate u Republici Hrvatskoj - od strogog rezervata do spomenika parkovne arhitekture) upravlja županijska Javna ustanova „Priroda“.

Uz obvezni posjet Nacionalnom parku Risnjak i Parku prirode Učka, posjetitelje pozivamo da posjete bar neke od privlačnih odredišta predjela zaštićenih na županijskoj razini. Tu će svatko pronaći nešto po svom ukusu – od, primjerice, divljih kanjonskih usjeka i slapova Vražjega prolaza, Zelenoga vira i Kamačnika, do pitomijih predjela goranskih park šuma (Golubinjak, Japlenški vrh), očuvanih šumskih eko sustava, poput šume Dundo na otoku Rabu, do neobičnih obalnih predjela s pješčanim uvalama i pješčanim piramidama Lopara. Vrijedno je obići i pojedinačne spomenike prirode poput

zanimljivih starih stabla koja prkose zubu vremena, ali i neke tipične krške podzemne krajobraze poput špilje Lokvarke.

Nacionalni park Risnjak, udaljen svega 15 km od Jadranskoga mora, najveće je zaštićeno područje Gorskoga kotara i zauzima površinu od ukupno 63,5 km². Uz planinske masive Risnjak i Snježnik, područje Parka obuhvaća i hidrogeomorfološki spomenik prirode – izvor rijeke Kupe s njenim gornjim tokom. Risnjak je snažna klimatska i vegetacijska pregrada između primorja i kontinentalnoga dijela Hrvatske. Za mjesto ulaza u Park preporučamo Crni Lug, tipično goransko selo, u kojem se nalaze pansion i uprava Nacionalnoga parka. Ovdje se mogu dobiti sve potrebne informacije o zanimljivostima Parka, u blizini započinje i Poučna staza Leska koja vodi kroz predivne predjele šumovitoga risnjačkog podnožja. Staza pojašnjava mnoge prirodne fenomene ovoga dijela Parka a prednost je što se može obići u razmjerno kratkom vremenu, za sat i pol hoda. Ambiciozniji posjetitelj svakako treba prošetati Kupskom dolinom do jedinstvenoga krškog fenomena izvora Kupe, podno seoskog naselja Razloge; valja posjetiti i prostrane i divlje šumske predjele uz Horvatomu stazu, stjenoviti vrh Risnjaka i široka travnata staništa planinskih rudina na Snježniku. Za sladokusce prirodnih ljepota i

potpune divljine nudi se mogućnost obilaska prašum-skoga predjela Bijelih stijena - pritom se treba obratiti upravi Parka jer obilazak nije dopušten bez pratnje vodiča.

Park prirode Učka zaštićeno je područje na razmeđu Primorsko-goranske i Istarske županije, koje obuhvaća planinski masiv Učke te dio Čičarije. S kvarnerske se obale uz strme obronke Učke uspinje gusta mreža putića kroz povijesne ruralne krajobrazne i mala naselja te kroz krške šumarke nadaleko čuvenih pitomih kestena, maruna. Ovo je područje gdje Učka tijekom godišnjih doba nudi najviše svoga obilja, pa osim u marunu, u lokalnoj gastronomskoj ponudi možete uživati i u brojnim drugim poslasticama kao što su šparoge, gljive i rakija

medica. Posjetite li lijepo i očuvano selo Lovranska Draga, put će vas kroz šumu dovesti do jednog od najljepših slapova unutar Parka. S Vojaka (1.401 m), najvišega vrha Parka, pruža se za vedra dana veličanstven pogled na cijeli Kvarner, sjeverni Jadran, Istru te udaljene vrhunce Velebita, Gorskoga kotara, Julijskih i Kamniških Alpa.

Ohrabrujemo vas da ostavite svoj automobil i nesputano uživajte u svježem zraku, zvucima, mirisima i prizorima prirode. U tu svrhu u sklopu projekta „Učka Outdoor“ markirano je 50-ak planinarskih staza, osam staza za brdski biciklizam, uređeno 60-ak penjačkih smjerova te dva poletišta za ovjesne i parajedrilice.

Nedopuštene aktivnosti

1. Puštati pse bez nadzora • 2. Off-road i vožnja izvan javnih prometnica • 3. Bacati otpad • 4. Uništavati biljke i gljive • 5. Uznemiravati životinje • 6. Paliti vatru • 7. Parkirati izvan označenih područja • 8. Kampirati • 9. Uništavati i otuđivati fosile, minerale i špiljski nakit • 10. Glisirati i sidriti ispod litica

U slučaju narušavanja prirodnih vrijednosti nazvati nadzornu službu nadležne javne ustanove.

U slučaju nezgode nazvati **112** - Gorsku službu spašavanja.

GORJE

Primorsko-goranska županija smještena je na zapadu Republike Hrvatske i obuhvaća površinu od 7.990,57 km². U bogato raščlanjenom i raznolikom županijskom prostoru sučeljavaju se tri velike zemljopisne cjeline – otoci, priobalje i gorje – svaka sa svojim specifičnim značajkama i zanimljivostima.

Gorski dijelovi Županije obuhvaćaju šumovita prostranstva Gorskoga kotara, u kojemu se izdižu najviši vrhovi i gorski hrmati: Bjelolasica, 1.534 m, Risnjak, 1.528 m, Snježnik, 1.505 m, Viševica, 1.428 m te na granici s primorjem, Obruč – 1.376 m. U Županiji su ukupno 73 vrha viša od 1.250 metara. Čitav Gorski kotar najslabije je naseljen prostor ovoga područja, no može se podičiti s nekoliko drevnih središta naseljenosti, koja su ponajviše nastala paralelno s nekadašnjim aktivnostima na iskorištavanju ruda, poljodjelskim radovima ili zahvaljujući činjenici da je tu nekad bilo prometno i tranzitno čvorište između primorske i kontinentalne Hrvatske. To su tri goranska središta – Delnice, Vrbovsko i Čabar.

Priroda je u Gorskom kotaru očuvana i bujna – svojim širokom lepezom staništa gorsko se područje Primorsko-goranske županije može podičiti posebnim prirodnim vrijednostima koje se znatno razlikuju od onih na otocima i priobalju, ali sva ta raznolika i neobično

kontrastna područja daju Primorsko-goranskoj županiji poseban vrijednosni status unutar širega europskog okvira.

Biološko bogatstvo može se tumačiti činjenicom što je, prema paleontološkim nalazima, na ovom prostoru ili u njegovom neposrednom susjedstvu bilo pribježište flore i faune (refugij) za zadnjega ledenog doba i stoga danas u Gorskom kotaru nalazimo čitav niz reliktnih i endemičnih vrsta. Uz rijetke kopnene, krupne i grabežljive vrste sisavaca (vuk, medvjed, ris, vidra...) te rijetke i ugrožene vrste ptica (suri orao, škanjac osaš, sova ušara, tropsti djetlić, tetrijeb gluhan...), i vodeni svijet očuvanih goranskih rijeka nudi svoje osobitosti. Kupa, najočuvanija i još čista gorska rijeka u Hrvatskoj, odlikuje se vrstama riba koje su u Europi već ugrožene (lipan, potočna pastrva, mladica...) te nizom rijetkih i endemičnih beskralješnjaka.

Poznati hrvatski botaničar prof. dr. Ivo Horvat nazvao je planine Gorskoga kotara “hrvatskim vratima” kroz koja su se u prošlosti odvijala brojna strujanja planinskih vrsta s Alpa prema Dinaridima i obrnuto. Planine u Gorskome kotaru imale su golemo značenje u prodoru alpske i arko-alpske flore i vegetacije na europski jugoistok osobito za vrijeme ledenih doba. A takva vegetacija, s nizom rijetkih biljnih i životinjskih vrsta

– glacijalnih i borealnih relikata – uz brojne endemične planinske vrste, sačuvala se do danas na najvišim vrhovima Gorskoga kotara: Risnjaku, Snježniku, Bjelolasci, Bijelim i Samarskim stijenama...

Zbog pretežito krške osobitosti županije, pozornost posebno zaslužuju geomorfološki i hidrogeološki vrijedni dijelovi prirode, s podzemnim prostorima, jedinstvenom endemičnom podzemnom faunom i vodenom mrežom, kao i prirodni i kultivirani krajolici krša koji su uz bogatstvo i specifičnost živoga svijeta od golemog znanstvenog i kulturnog značenja, a radi mogućnosti razvitka eko turizma imaju i znatan gospodarski potencijal. Na kršu se znakovito preklapa potreba zaštite prirode sa zaštitom resursa pitke vode i najvrednijih plodnih poljoprivrednih tala županije, bez čega nije moguće zamisliti daljnji život i održivi razvoj ovoga područja.

Znakovito je da su gotovo svi zaštićeni dijelovi prirode Gorskoga kotara vezani uz fenomen krša i nalaze se u tipičnim krškim područjima. Tako, primjerice, krške predjele velike ljepote i raznovrsnosti krajolika kontinentalnoga, gorskog i planinskog, dijela županije u prvom redu predstavlja naš jedini strogi rezervat Bijele i Samarske stijene. Uz fenomen krša vezani su i svi posebni prirodni rezervati. Ponajprije, ističu se geomor-

fološki rezervat Vražji prolaz i Zeleni vir kod Skrada. U rezervatima šumske vegetacije kao što je Debla lipa – Velika rebar iznad Lokava nešto je manje istaknut fenomen krša jer su ti predjeli prepoznatljiviji po karakteristikama šumske vegetacije – radi se naime o fenomenu “pokrivenog” krša.

I park šume nastale su na krškoj podlozi pa se, uz šumsku vegetaciju, neke od njih odlikuju i izrazito lijepo razvijenim i bogatim krškim fenomenima. Tipičan primjer je Park šuma Golubinjak kod Lokava (špilje, jame, ledenice, stijene, ponikve, kameni mostovi...), a s nešto manje krških fenomena, uglavnom lijepih ponikava, odlikuje se Park šuma Japlenški vrh ponad Delnica.

U značajnom krajobrazu Kamačnik kraj Vrbovsoga, kroz kanjon protječe krški vodotok Kamačnik čiji je izvor tipično krško vrelo vokliškoga tipa, neobične ljepote ali i nepoznate, vrlo velike dubine. I neki od spomenika prirode predstavljaju dragulje naših krških fenomena – primjerice spilja Lokvarka, koja se uz bogatstvo podzemnih kalcitnih ukrasa odlikuje i rijetkom endemičnom špiljskom faunom. Valja očekivati da će zbog takvih vrijednosti čitavo područje Gorskoga kotara biti uvršteno u europsku mrežu zaštićenih područja – NATURA 2000.

RISNJAK

- Kategorija zaštite:** nacionalni park
- Godina proglašenja:** 1953.
- Površina:** 6.400 ha
- Položaj:** na području gradova Bakar, Čabar i Delnice te općina Čavle i Lokve
- Nadmorska visina:** 290 - 1.528 m
- Flora:** runolist, planinski stolisnik, planinski kotrljan, bijeli zvijezdan, zlatan, encijan i dr.
- Fauna:** medvjed, vuk, ris, divokoza, jelen, srna, divlja svinja, jazavac, vjeverica, puh, tetrijeb gluhan, lještarka, kobac, sova ušara, poskok, ridovka, potočna pastirva, lipljan, brojne vrste leptira i dr.
- Vegetacija:** šuma bukve i jele, pretplaninska šuma bukve; klekovina bora s kozokrvinom; šuma jele s rebračom
- Zanimljivosti:** Nacionalni park Risnjak prostire se kroz tri područja: kroz planinski masiv Risnjaka i Snježnika, središnji dio s Poučnom stazom Leskom te gornji tok rijeke Kupe s njenim izvorom, proglašenim hidrogeomorfološkim spomenikom prirode.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Pristup i polazna točka

Području Nacionalnoga parka Risnjak moguć je pristup s raznih strana, ovisno o dijelu Parka koji se posjećuje. Preporučamo da polazna točka za brojne kraće šetnice bude Pansion NP Risnjak u Crnom Lugu koji je poznat po specijalitetima od divljači i gljiva; za planinarske obilaske može se koristiti planinarski dom na Risnjaku.

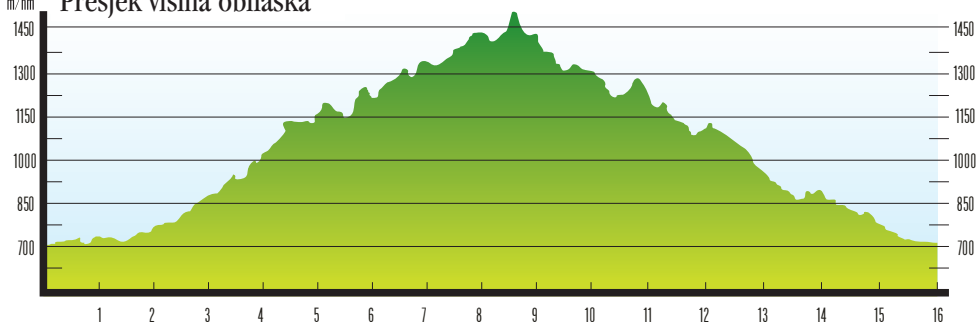

Prijedlog obilaska s polazne točke

Iz Crnoga Luga/Bijele vodice (uprava Parka) preko staze kroz Lesku do Markova brloga. Dalje staza vodi preko Medvedih vrata i prijevoja kod Južnoga Malog Risnjaka do planinarskoga doma "Josip Schlosser Klekowski" te dalje do vrha Risnjaka. Za povratak koristiti Horvatovu stazu, koja prolazi kraj Vučje jame i spušta se natrag do parkirališta uprave Parka.

- Dužina puta:** 16,2 km
- Vrijeme hoda:** 7 sati
- Težina:** zahtjevno
- Karte područja:** Planinarska karta Nacionalni park Risnjak

Presjek visina obilaska

SAMARSKE I BIJELE STIJENE

- Kategorija zaštite:** strogi rezervat
- Godina proglašenja:** 1985.
- Površina:** 1.175 ha (manji dio ove površine, oko 191 ha, nalazi se u Karlovačkoj županiji, na području Grada Ogulina)
- Položaj:** na području Grada Novog Vinodolskog i Općine Mrkopalj (Gorski kotar)
- Nadmorska visina:** 1.000 - 1.335 m
- Flora:** runolist, klečica, planinski kotrljan, brojne šumske vrste bilja, paprati, mahovine...
- Fauna:** medvjed i brojni drugi šumski sisavci, troprsti djetlić, crna žuna, sova ušara, planinska gušterica, velebitska gušterica, crni daždevnjak
- Vegetacija:** mješovita bukovo-jelova šuma, šuma jele na kamenim blokovima, vegetacija stijena i visokih zeleni („planinski vrtići“)
- Zanimljivosti:** Ratkovo sklonište u polušpilji podno jedne od mnogih visokih i vertikalnih stijena.

Pristup i polazna točka

Bijelim i Samarskim stijenama prilazi se šumskom bijelom cestom iz mrkopaljskoga Vojnog Tuka (3 km od Mrkoplja i 18 km od Delnica) preko Matić poljane i dalje do Mlečikova luga, odakle se odvaja planinarska staza za Samarske stijene. Dva kilometra dalje odvaja se i staza za Bijele stijene. Cesta vodi dalje prema Jasenku pa je do Bijelih i Samarskih stijena moguće stići i s te strane.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta pod Samarskim stijenama (naziv toga područja je 13. kilometar), markiranom stazom prema Ratkovom skloništu. Otud se treba vratiti do posljednjeg raskrižja (5 minuta) i skrenuti lijevo za vrh Samarskih stijena. Ispod vrha vidljiv je odvojak udesno koji treba koristiti za povratak. S vrha put vodi strmo nizbrdo (na raskrižju nakon strmoga dijela nastavite ravno) do izlaza na šumsku cestu. Za 20-ak minuta laganoga hoda cestom se dolazi nazad do parkirališta.

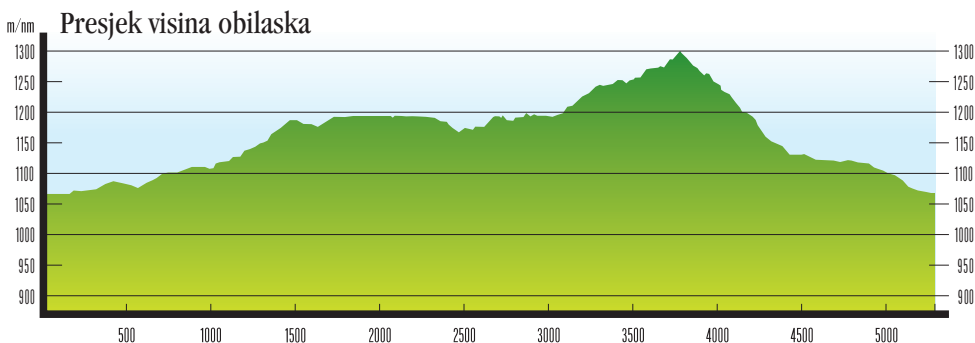
Bijele i Samarske stijene su jedini strogi rezervat u Primorsko-goranskoj županiji. To je područje s najstrožim režimom zaštite pa molimo da svojim posjetom ne ugrožavate i ne uništavate iskonske i nedirnutе prirodne ljepote rezervata.

Dužina puta: 5,2 km

Vrijeme hoda: 2 sata i 30 minuta

Težina: zahtjevno

Karte područja: Planinarska karta SMAND 11a, Samarske i Bijele stijene, Bjelolasica, Planinarska karta SMAND, Gorski kotar GPP-Goranski planinarski put

VRAŽJI PROLAZ - ZELENI VIR

- Kategorija zaštite:** posebni rezervat – geomorfološki
Godina proglašenja: 1962.
Površina: 200 ha
Položaj: na području Općine Skrad (Gorski kotar)
Nadmorska visina: 302 – 650 m
Flora: proljetni vrijes, sivkasti lavlji zub, alpska tustica, bijeli zvjezdan
Fauna: obalčari, tulari, pjegavi daždevnjak, potočna pastirva, riba peš
Vegetacija: zanimljiva je termofilna šuma crnoga graba i proljetnog vrijesa
Zanimljivosti: mostići kroz kanjon Vražji prolaz

Pristup i polazna točka

U posjet rezervatu krenite iz mjesta Skrad koji se nalazi na staroj cesti Rijeka – Zagreb. U Skradu su željeznička i autobusna postaja, a uska, strma, zavojita i dijelom asfaltirana cesta dovest će vas do planinarskoga doma na ulazu u rezervat. Iz Broda na Kupi (državna granica!) prema Zelenom viru može se krenuti asfaltiranom cestom koja vodi prema Skradu, važno je samo kod zaselka Planina Skradska krenuti odvojkom za Zeleni vir.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Dužina puta: 4,6 km

Vrijeme hoda: 2 sata

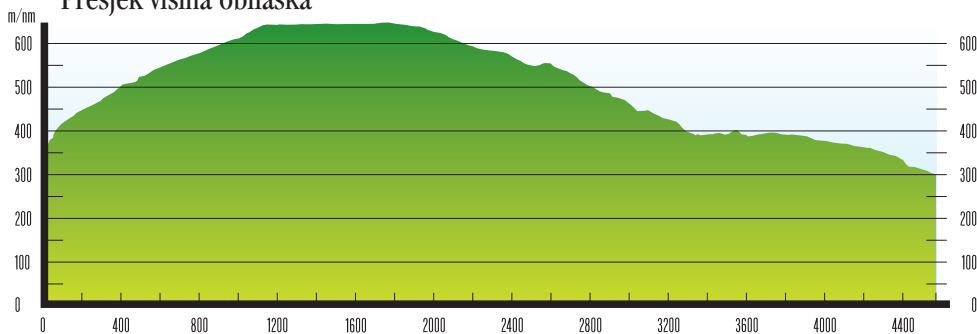
Težina: srednje zahtjevno

Karte područja: Planinarska karta SMAND
Gorski kotar GPP-Goranski
planinarski put

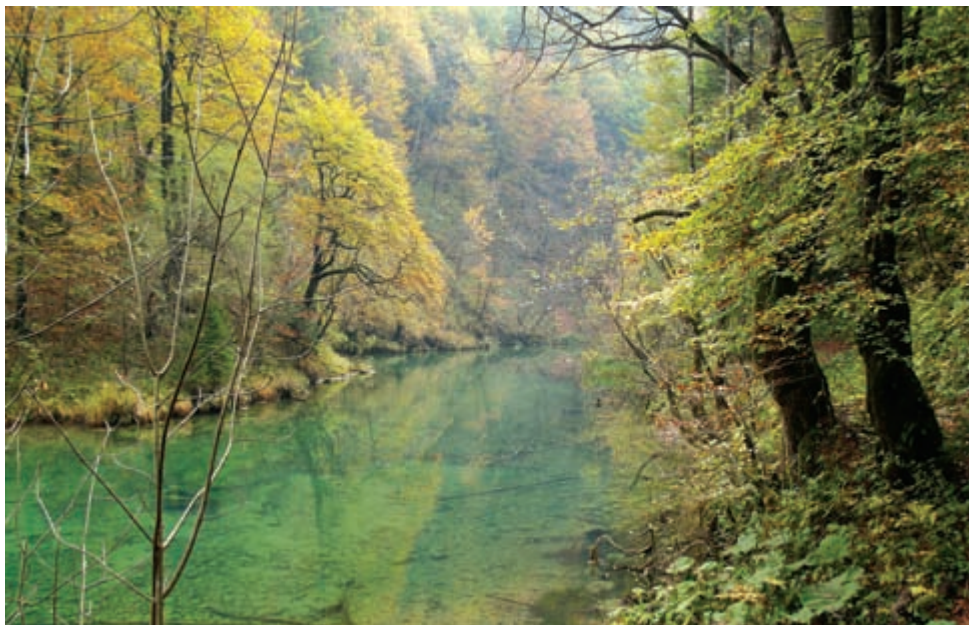
Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta markiranom stazom prema slapu Zeleni vir, od njega strmim i zavojitim putem prema Skradu (željeznička postaja). Slijediti valja prugu prema jugu do njenog raskrižja s bijelom cestom. Tom cestom spuštajte se nizbrdo, markiranim putem do kanjona (spilja Muževa hiža) te kanjonom Vražji prolaz natrag do parkirališta.

Presjek visina obilaska

KAMAČNIK

- Kategorija zaštite:** značajni krajobraz
Godina proglašenja: 2002.
Površina: 74,44 ha
Položaj: na području Grada Vrbovskog
Nadmorska visina: 370 – 600 m
Flora: tisa, širokolisna veprina, lovorasti likovac, biskupska kapica, širokolisna čestoslavica, šumska urezica
Fauna: endemični podzemni račić *Monolistra* sp., obalčari, tulari, pjegavi daždevnjak, potočna pastrva
Vegetacija: brdska bukova šuma s elementima termofilnih šuma crnoga graba
Zanimljivosti: vokliško vrelo nepoznate dubine

Pristup i polazna točka

Do ulaza u kanjon Kamačnik stiže se asfaltiranim cestom iz središta Vrbovskog u smjeru željezničke postaje te se nastavlja ravno (okvirmo oko kilometra), cestom preko pruge, do ugostiteljskoga objekta na ušću Kamačnika u Dobru.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Dužina puta: 6,3 km

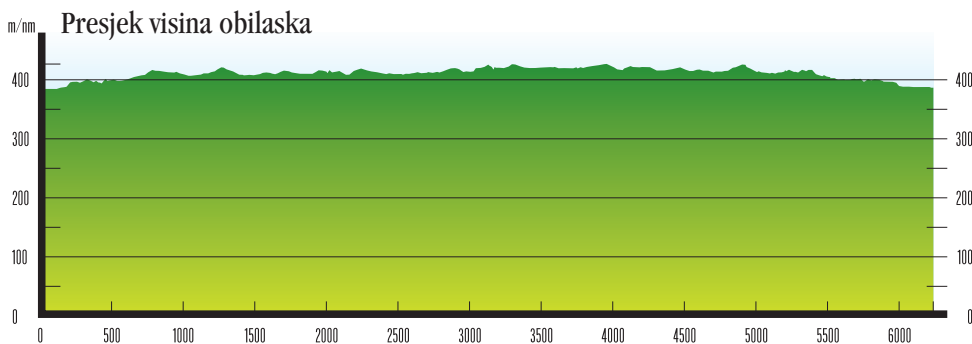
Vrijeme hoda: 2 sata

Težina: lagano

Karte područja: Planinarska karta SMAND,
Gorski kotar GPP-Goranski
planinarski put

Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta ugostiteljskoga objekta markiranom stazom krenuti prema izvoru prateći cijelo vrijeme put koji vodi uz potok. Na nekoliko mjesta staza drvenim mostićima prelazi vodeni tok Kamačnika. Preporučamo od izvora natrag koristiti isti put.

GOLUBINJAK

- Kategorija zaštite:** park šuma
Godina proglašenja: 1961.
Površina: 51 ha
Položaj: na području Općine Lokve (Gorski kotar)
Nadmorska visina: oko 730 – 800 m
Flora: alpska ruža, planinska pavitina, kolotoč, planinska bahornica, austrijski divokozjak, rijetka paprat smeđa stela i druge vrste paprati
Fauna: puh, vjeverica, mnoge šumske ptice, leptiri, kornjaši, pauzi
Vegetacija: šuma bukve s jelom, šuma jele i smreke na kamenim blokovima, fragmenti vegetacije karbonatnih šumskih stijena i vegetacije visokih zeleni
Zanimljivosti: jela – Kraljica šume te nekoliko zanimljivih mikroklimatskih, krških i speleoloških pojava i osobitosti (Golubinja i Ledena pećina, mrazišta i dr.)

Pristup i polazna točka

Do Park šume može se stići automobilom ako sa stare ceste Rijeka – Zagreb slijedimo putokaz za Golubinjak te neznatno prije raskrižja za Mrkopalj skrenemo desno. U neposrednoj blizini Park šume je i željeznička postaja Lokve, odakle se spušta atraktivna pješačka staza do Golubinjaka i dalje prema Lokvama.

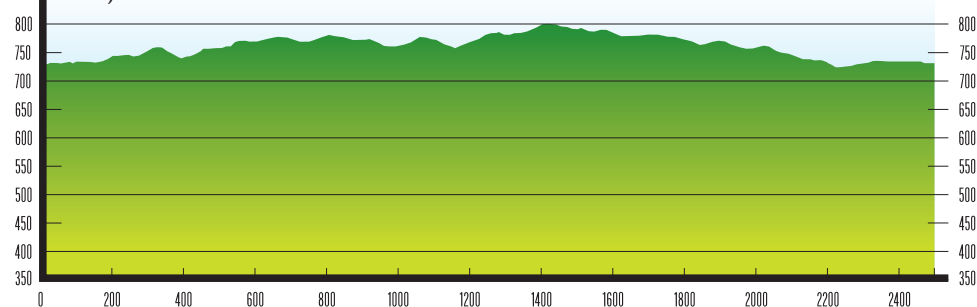
Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta krenuti prema ugostiteljskom objektu u središtu izletišta. Ići markiranom stazom i pratiti oznake za amfiteatar i Golubinju spilju. Nakon prolaska kroz spilju skrenuti lijevo za Paklena vrata i, dalje, za Ledenu spilju. Od Ledene spilje vratiti se natrag do prvog raskrižja, zatim skrenuti desno na markiranu stazu. Staza vodi kroz sredinu Park šume sve do izlaza na put koji od željezničke postaje Lokve vodi do izletišta Golubinjak. Koristeći stazu, spustiti se do znamenite jele Kraljice šume te natrag do parkirališta.

- Dužina puta:** 2,5 km
Vrijeme hoda: sat
Težina: lagano
Karte područja: Planinarska karta SMAND, Gorski kotar GPP-Goranski planinarski put

Presjek visina obilaska

JAPLENŠKI VRH

- Kategorija zaštite:** park šuma
Godina proglašenja: 1953.
Površina: 171 ha
Položaj: na području Grada Delnica (Gorski kotar)
Nadmorska visina: 700 - 842 m
Flora: crvena kozokrvina, lovorasti likovac, ljiljan zlatan, ciklama, mišje uho, velika mrtva kopriva, mahovine, bogato zastupljen svijet gljiva
Fauna: veći broj srednjoeuropskih šumskih ptica i sisavaca; ovamo povremeno zalazi i medvjed
Vegetacija: šuma bukve s jelom, manje površine zapuštenih gorskih livada
Zanimljivosti: povijesna skakaonica i vidikovac prema Delnicama

---

Pristup i polazna točka

Ishodište za posjet Japlenškom vrhu je Lovački dom ponad Delnica. Iz grada vas do Japlenškoga vrha vodi smeđa signalizacija, a automobilom se vrhu najbrže prilazi tako da se na samom izlasku iz grada u smjeru prema cesti Rijeka - Zagreb skrene udesno ili se pak može ići pješačkim putem uzbrdo koristeći stubište iz središta Delnica.

Prijedlog obilaska s polazne točke

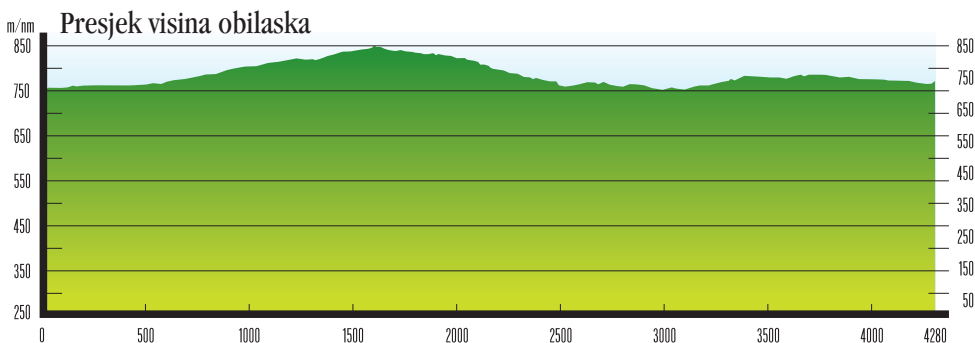
Od parkirališta Lovačkoga doma krenuti stazom do skijaške skakaonice u neposrednoj blizini doma. Odavde se pruža predivan pogled na grad Delnice. Dalje se ide ravno, dobrom, markiranom stazom do skretanja za vrh. Skrenuti lijevo i ići uzbrdo serpentinama do vrha. S vrha treba nekoliko minuta da bi se vratilo na prvo raskrižje, potom skrenuti desno i dalje stazom nizbrdo do izlaza na bijelu cestu (po šumskoj vlaci, ravno). Na cesti desno ide se prema području Pijanićevo prateći markaciju te dalje dobrom stazom do Lovačkoga doma (parkiralište).

Dužina puta: 4,3 km
Vrijeme hoda: sat i 30 minuta

Težina: lagano

Karte područja: Planinarska karta SMAND,
 Gorski kotar GPP-Goranski
 planinarski put

PRIMORJE

Primorski dio (kopneno priobalje) može se ugrubo raščlaniti na liburnijsko priobalje, riječko priobalje i crikveničko-vinodolsko priobalje. To je ujedno i najgušće naseljen dio Primorsko-goranske županije. Niz primorskih naselja koja se protežu gotovo kontinuirano kroz čitavo to područje od Opatije preko Rijeke, Kostrene, Bakra, Kraljevice, Crikvenice i Novoga Vinodolskog, uz nagomilanu kulturnu baštinu kroz minula stoljeća i tisućljeća može se dičiti i iznimnim vrijednostima i zanimljivostima u svom neposrednom zaleđu. Ovjenčano je nizom ulančanih gorskih hrbata primorskih planina koje posjetitelju pružaju neponovljive estetske užitke i nepomućene doživljaja gorske, pa i prave planinske prirode, otvarajući pritom veličanstvene vidike na more i otoke.

U neposrednom zaleđu naseljenoga priobalja uzdižu se gorda Učka i šumovita Ćićarija – područje proglašeno parkom prirode, planina Obruč, koju se zbog brojnih prirodnih vrijednosti predlaže zaštititi kao prvi regionalni park u Primorsko-goranskoj županiji, legendarni Tuho-bić s dva lica – travnatim i šumovitim, primorski obronci Velike Kapele na čijim se kamenitim obroncima spustila do mora gorska cvjetnica s nekima od najrjeđih biljaka u Hrvatskoj, jedinstvenima u svijetu. . .

Jedina primorska rijeka Rječina povezuje slikovitim ka-

njonom uže gradsko područje grada Rijeke s neposrednim planinskim zaleđem i znamenitim Grobničkim poljem iznad kojeg se uzvisuje drevni frankopanski kaštel. Na Grobničkom polju debele nataložene naslage šljunka čuvaju geološku uspomenu na ledena doba, kada je obližnji Risnjak bio djelomično pokriven manjim ledenjaca s čijih se otopljenih rubova otkidalo kameno kršje i bujicama Mudne doli, Kacja i drage Borovice valjalo i kotrljalo u zavalu Grobničkoga polja – nekadašnjega pretpostavljenog jezerskog bazena. Ovo zanimljivo polje čuva i legendu o boju s Tatarima, ali i brojnim grobovima rasutim uokolo.

Prema popisu pučanstva iz 2001. godine, Primorsko-goranska županija imala je 305.505 stanovnika i srednju gustoću naseljenosti od 85 st./km². Većina stanovništva koncentrirana je, međutim, u priobalju a dijelom i na otocima, pa su veliki dijelovi županije ostali gotovo nenastanjeni, osobito oni uz planinski rub i u šumovitim gorskim krajevima.

Na grad Rijeku, kao glavno urbano središte županije, otpada 50 posto ukupnog stanovništva. Rijeka je upravno-administrativno, kulturno i sveučilišno središte Primorsko-goranske županije, vodeća hrvatska luka i snažno industrijsko središte. Za posjetitelja koji se zanima za pri-

rodu i živi svijet, vrijedan posjeta je Prirodoslovni muzej s akvarijem i botaničkim vrtom, a grad obiluje i drugom kulturno-povijesnom baštinom, od prapovijesne i rimske do burne novije povijesti. Sve to izloženo je i protumačeno u Pomorskom i povijesnom muzeju u Guvernerovoj palači.

Stari primorski gradići razasuti po otocima i u priobalju pravi su biseri malih graditeljskih cjelina skladno stopljenih s krajobrazom. Treba posjetiti te minijature akropolske gradiće na uzvisinama, čija prošlost seže u prapovijest – drevni Brseč, Mošćenice, Veprinac, Trsat, Bakar – potom stare frankopanske kaštele Vinodola koji su povezani s Vinodolskim zakonom iz 1288., našim znamenitim pisanim povijesnim dokumentom, te drugu vrijednu kulturno-povijesnu baštinu. Priobalni krški krajobrazi odlikuju se i opsežnim spletovim slikovitih gromača, terasa i suhozida kao svjedočanstvima duge ruralne tradicije.

Pučanstvo se u Primorsko-goranskoj županiji bavi različitim gospodarskim djelatnostima. U gorskim krajevima (Gorski kotar) najviše se sadi krumpir i živi od šumarstva i drvne industrije. U priobalju koncentrirano je najviše industrije, na otocima se razvija turizam, dok je tradicionalno mediteransko poljodjelstvo (ovčarstvo,

maslinarstvo, vinogradarstvo), osobito u priobalju, dosta zapušteno.

Čvrstoća i ukorijenjenost primorskoga življa u škrti krajobraz, ali i duga pomorska tradicija odraz su uz ostalo klimatskih osobitosti područja. Kroz povijest, najveći utjecaj na život ljudi imali su vjerojatno vjetrovi Kvarnera, među njima najglasovitiji bura i jugo, i na njihovu ponekad zlu ćud valja upozoriti svakog posjetitelja.

Bura je hladan i suh vjetar sjeveroistočnog kvadranta; puše na mahove, slijevajući se s planinskih obronaka često velikom snagom i brzinom. Premda se može javiti u bilo koje doba godine, češće puše zimi. Stvara oblake morske pjene i posolicu. Jugo – vjetar južnoga kvadranta – donosi pak vlagu, kišu i snijeg zimi, koji se talože na planinskim barijerama. Puše kontinuirano i stvara dosta velike valove.

Dok bura obično donosi vedro vrijeme i dobro raspoloženje, jugo nosi tmurno i kišovito vrijeme pa uglavnom negativno utječe na raspoloženje ljudi. Najveće brzine bure u Primorsko-goranskoj županiji izmjerene su 14. studenoga 2004. godine kada je na Krčkome mostu njen udar dosegao 215 km/h. Pri takvim uvjetima materijalne štete su česte, a u opasnosti su i ljudski životi, osobito nezaštićeni nautičari, ali i iskusniji pomorci.

PARK PRIRODE UČKA

- Kategorija zaštite:** Park prirode
- Godina proglašenja:** 1999.
- Površina:** 160 km²
- Položaj:** područje masiva Učke i dijela Ćićarije (obuhvaća dijelove Primorsko-goranske županije – Grad Opatiju, općine Matulji, Lovran, Mošćenička Draga i dijelove Istarske županije – općine Lanišće, Kršan, Lupoglav)
- Nadmorska visina:** 1.401 m (najviši vrh Vojak)
- Flora:** učkarski zvončić, gorska sasa, planinski jaglac, hrvatska žutika, šumska mjehurica, tisa, planinski likovac, planinski božur, kranjski ljiljan, mnoge vrste orhideja i dr.
- Fauna:** krški puh, divlja svinja, divokoza, srndać, medvjed i brojni drugi šumski sisavci, suri orao, sova ušara, sivi sokol, vrtna strnadica, planinski čuk, velebitska gušterica, planinski daždevnjak, crnooki apolon, podzemni kornjaš filtrator, mnoge vrste šišmiša i dr.
- Vegetacija:** šumska vegetacija: šume hrasta medunca i bijeloga graba, submediteranska šuma pitomog kestena, šuma crnoga graba, primorska i pretplaninska šuma bukve, šumske kulture četinjača: crni bor, u manjoj mjeri smreka ariš, a na vrhu planinski bor krivulj travnjaci, šikare, vegetacijska stijena i točila, korovna i ruderalna vegetacija; vegetacijski vlažnih i slatkovodnih staništa.
- Zanimljivosti:** Unutar granica Parka prirode Učka nalazi se kanjon Vela draga koji je još daleke 1963. godine stavljen pod zaštitu, a 1998. godine proglašen geomorfološkim spomenikom prirode.

Pristup i polazna točka

Parkom prirode Učka prolazi stara županijska cesta koja spaja Primorsko-goransku i Istarsku županiju; njome je moguće doći do Parka krenete li iz smjera Matulja slijedeći smeđu signalizaciju PP-a Učka.

Do Parka prirode Učka stiže se i brzom cestom koja započinje u Matuljima, prolazi tunelom Učka i nastavlja se na istarski ipsilon. Ako krenete ovim putem, prije tunela Učka valja skrenuti s brze ceste za Veprinac i dalje slijediti smeđu signalizaciju PP-a Učka.

Dužina puta: 7 km

Vrijeme hoda: 4 sata

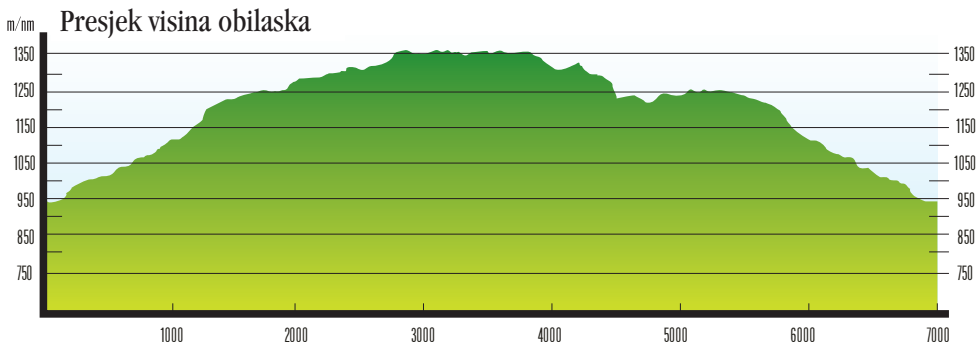
Težina: srednje teška

Karte područja: turističko-zemljopisna karta
Parka prirode Učka

Prijedlog obilaska s polazne točke

Obilazak započinje s Poklona, prijevoja koji spaja Učku i Ćićariju, na kojem se nalaze planinarski dom "Poklon", pansion "Učka" i info punkt sa suvenirnicom Park prirode Učka. S Poklona kreće se u smjeru Vojaka, najvišega vrha Učke, kroz primorsku šumu bukve slijedeći planinarske markacije i putokaze. Na najvišem vrhu Učke – Vojaku može se uživati u punih 360 stupnjeva rijetko atraktivne panorame. Osim brojnim planinarima i izletnicima, Vojak je posljednjih godina postao i meka za ljubitelje slobodnoga letenja. Na silasku, nakon petstotinjak metara, neposredno uz asfaltiranu cestu, nalazi se ulazna tabela koja posjetitelje poziva na put kroz šumu obogaćen vidikovcima, odmorištima i poučnim tabelama koje tumače biljne i životinjske vrste vršnoga grebena. Planinarski put koji prolazi poučnom stazom "Plas" povezan je dalje planinarskim putem do Poklona.

LISINA

- Kategorija zaštite:** značajni krajobraz
- Godina proglašenja:** 1997.
- Površina:** 1.394 ha
- Položaj:** na području Općine Matulji (Ćićarija)
- Nadmorska visina:** 600 – 1.241 m
- Flora:** jesenska šašika, ljiljan zlatan, prizemni ušljivac, uskolisni plućnjak, trščanska sirištara, jagorčevina; bogat svijet gljiva, osobito vrganjki
- Fauna:** sivi puh, srne, lisice, jazavci, zečevi, kune, bogat svijet ptica šumskih staništa, povremeno jeleni i divlje svinje
- Vegetacija:** primorska bukova šuma, u manjoj mjeri crnograbova šuma i sadene crnogorične kulture – crni bor, jela i smreka
- Zanimljivosti:** značajni krajobraz Lisina veliko je krško šumovito područje u brdskim predjelima Ćićarije i široko se nadovezuje na Park prirode Učka. Ima dugogodišnju tradiciju posjećivanja izletnika, a šumska bogatstva oduvijek su privlačila i domaće stanovništvo u planinu, gdje su se tradicionalno bavili drvima, ugljenarstvom i osobito lovom na puhave.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Prijedlog obilaska s polazne točke

planinarski dom "Stanko Jurdana" (644 m) – vrh Lisina (1185m) - planinarski dom "Stanko Jurdana"

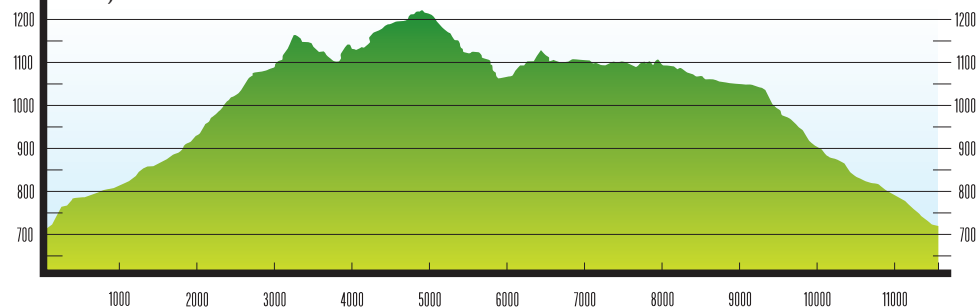
Od planinarskog doma "Stanko Jurdana" put vodi do vrha Lisina, po kojem je cijeli taj kraj i dobio ime. Od doma do vrha potrebno je sat i 30 minuta hoda. Ispod samoga vrha nalazi se neobična, prekrasna, razgranata bukva. S toga mjesta predivan je pogled na sjeverni dio masiva vrha Učke. Povratak k planinarskom domu "Stanko Jurdana" ide istim planinarskim putem.

Pristup i polazna točka

Iz mjesta Matulji starom cestom preko Učke do raskrižja kod zaseoka Francići i sela Rukavac. Do Rukavca vodi asfaltiran put, a potom oko šest kilometara dobra bijela cesta do planinarskoga doma "Stanko Jurdana" na Lisini.

Dužina puta: 6,5 km
Vrijeme hoda: 3 sata
Težina: lagano

Presjek visina obilaska

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

PARK ANGIOLINA

Kategorija zaštite: spomenik parkovne arhitekture
Godina proglašenja: 1968.

Površina: na području Grada Opatije

Položaj: 2,7 ha

Nadmorska visina: 10 – 20 m

Flora: lovor, hrastovi, cedrovi, borovi, velevjetna magnolija, obalna sekvoja, kalifornijski kalocedar, bambusovac, razne palme i još oko 150 vrsta uglavnom egzotične dendroflore.

Zanimljivosti: kamelije koje cvatu krajem zime, stalagmiti krških špilja postavljeni u samom parku

Pristup

Do parka se dolazi nakon nekoliko minuta ugodne šetnje Obalnim šetalištem Franza Josepha ili glavnom opatijskom prometnicom od središta do Slatine, u smjeru Hotela Milenij, crkve Sv. Jakova i Hotela Kvarner.

PARK MARGARITA

- Kategorija zaštite:** spomenik parkovne arhitekture
Godina proglašenja: 1968.
Površina: na području Grada Opatije
Položaj: 1,8 ha
Nadmorska visina: 30 – 40 m
Flora: lovor, hrast medunac, alepski bor, kalifornijski kalocedar, bambusovac, palme
Fauna: razmjerno bogat svijet ptica koje dolijeću iz okolnih prirodnih šuma
Zanimljivosti: isprepletanje autohtone i egzotične flore

Pristup

Do Parka se stiže za nekoliko minuta uspona iz središta Opatije, odnosno sa Slatine. Krenuti Ulicom Vladimira Gortana a neposredno iza Hotela Opatija nalazi se jedan od ulaza u Park. Kad smo već posjetili Park, vrijedno je obići i opatijsko izletište Vrutki, smješteno u sjenovitoj usjeklini iznad Slatine, kojom protječe i bujični potok Vrutki. Da bismo došli do ovog prostorno malenog izletišta, od ulaza u Park valja nastaviti uspon kroz usjeklinu. Izletište Vrutki predstavlja niz malenih izvora koji izlaze iz stijene, a nalaze se na padini šumovite bujične jaruge.

OTOCI

Morski dio Županije obuhvaća najveći dio Kvarnerskoga zaljeva s Riječkim zaljevom, Velebitskim i Vinodolskim kanalom, Kvarneričem i Kvarnerom kao zasebnim cjelinama akvatorija koji razdvajaju četiri velike otočne skupine – Krka, Raba, Cresa i Lošinja.

Uz ova četiri velika kvarnerska otoka (Cres 405,78 km², Krk 405,78 km², Rab 90,84 km², Lošinj 74,68 km²), još je nekoliko manjih otoka te niz otočića, hridi i grebena. Otoka je u Primorsko-goranskoj županiji ukupno 55, dok je broj hridi i grebena teže ustanoviti, ali se procjenjuje da je hridi više od šezdesetak, a grebena više od desetak. Svaki od njih zaseban je svijet i eko sustav u malom, vrijedan naše pažnje.

Jedini rezervat dupina na Mediteranu smješten je u cresko-lošinjskome akvatoriju. Populaciji dobrih dupina to je jedinstveno stanište i zainteresirani posjetitelj uz malo sreće i strpljenja imat će priliku uživati u tim uvijek razigranim stanovnicima mora. Dupini nisu jedina prirodna vrijednost ovoga akvatorija – u njemu se još zadr-

žavaju rijetke morske kornjače, a prostrane podmorske livade morske cvjetnice posidonije pružaju zaštitu mnogobrojnim ribama i drugim morskim stvorenjima.

Priobalni i otočni dijelovi Primorsko-goranske županije prave su riznice prirodnih vrijednosti koje se zbog drevne naseljenosti ovih prostora isprepleću s vrijednostima kulturne baštine. Dugotrajna naseljenost i intenzivan život na Kvarnerskim otocima i u priobalju kroz prošlost ostavili su trajan pečat na krajobrazu. Dijelovi otoka i obale danas su obešumljeni do kamenite podloge i napušteni, a nekad je i u tim područjima bujao život.

Stoke je nekad u tim predjelima bilo obilnije nego danas, postojali su i izolirani zaseoci te brojni pastirski stanovi; oni sada zjape u ruševinama ili čak jedva možemo nazrijeti njihove nekadašnje lokacije. Na pojedinim lokalitetima vidljive su guste mreže terasastih suhozida i suhozidima ograđenih dolčića kao očit znak da su se ondje nekad uzgajale vinova loza, maslina i druge poljodjelske kulture te vodila stalna borba s prirodnim

silama. Težaci su mukotrpnim radom, doslovno na svojim ledima, nanosili plodno tlo na takve terase i dolčiče, brižljivo ih oblikujući u skladu s prirodnim silama, ograđujući kamenom, neprestano se boreći s prijetećom erozijom, burom, otplavlivanjem tla i sušom.

Tradicionalno poljodjelstvo kvvarnerskih otoka sa svojom prestižnom granom ovčarstvom još se održava, a s njom i posljednja populacija jedne od najugroženijih europskih ptica – bjeloglavog supa. Specifičnost je kvvarnerske populacije supova da se gnijezde na liticama neposredno iznad mora. Litice i goleti kvvarnerskih otoka i priobalja čuvaju i endemičnu floru i faunu – modrog istarskog zvončića, bodljikavog primorskog mekinjaka, rijetke paprati kvvarnskoga jelenka, svojstvene biljke litica dalmatinske zečine te endemične kukce i puževe.

S druge strane, dijelovi Kvvarnerskih otoka pokazuju i svoju drukčiju, zeleniju i pitomiju stranu. Prirodni rezervat, šuma Dundo na otoku Rabu, jedna je od najljepših i najočuvanijih prirodnih vazdazelenih šuma crnike

na Mediteranu i stoga vrijedna posjeta. Za njom nimalo ne zaostaju ni prostrani šumoviti predjeli Tramuntane i Punte križa na otoku Cresu, a park šume Čikat i Pod javori, nastale pošumljavanjem koncem 19. stoljeća, otok Lošinj čine gotovo najzelenijim kvvarnerskim otokom.

Drugi se pak predjeli odlikuju snažnim pečatom ljudske ruke koja nije uništila krajobraz, već ga je kroz stoljeća pretvarala u čudesne predjele više ili manje prihvatljive za obitavanje ljudi, za život domaćih životinja i kultiviranih biljaka. Poneki dragulj krije se i neposredno uz naselja pa čak i unutar urbaniziranih gradskih tkiva, kao što je primjerice estetski iznimno vrijedan, a krajobrazno neponovljiv, predio gromača, suhozida i maslinika neposredno uz grad Cres, ili danas nažalost gotovo napušten „kutijasti“ kultivirani krajobraz suhozidima ograđenih vinograda oko Punta. Takvih primjera zaboravljenih vrijednosti na našim otocima ima mnogo i treba ih samo, ili uvijek iznova, otkri(va)ti.

KUNTREP - između rta Glavine i uvale Mala luka

- Kategorija zaštite:** posebni rezervat – ornitološki
Godina proglašenja: 1969.
Površina: 1.000 ha
Položaj: na području Općine Baška (otok Krk)
Nadmorska visina: 0 – 475 m
Flora: dalmatinska zečina, istarski zvončić, riječki kravljak, Jacquinov mekinjak
Fauna: bjeloglavi sup, orao zmijar, sivi sokol, vjetruša, morski vranac, sova ušara, modrokos, kamenjar, ćukavica
Vegetacija: endemične zajednice stjenjača i točilarki, kamenjarski pašnjaci
Zanimljivosti: nedaleko vrha Diviška slikovita je slatkovodna lokva s rijetkom i ugroženom vodenom faunom

Pristup i polazna točka

Ishodište za ovaj obilazak je crkvice Sveti Ivan iznad Baške. Do nje se dolazi zaobilaznom cestom oko Baške. Na skretanju prije ulaza u Bašku umjesto u centar treba skrenuti lijevo. Nakon otprilike jednog kilometra skrenuti lijevo za groblje i pratiti uzbrdo usku cestu koja vodi do crkve i groblja.

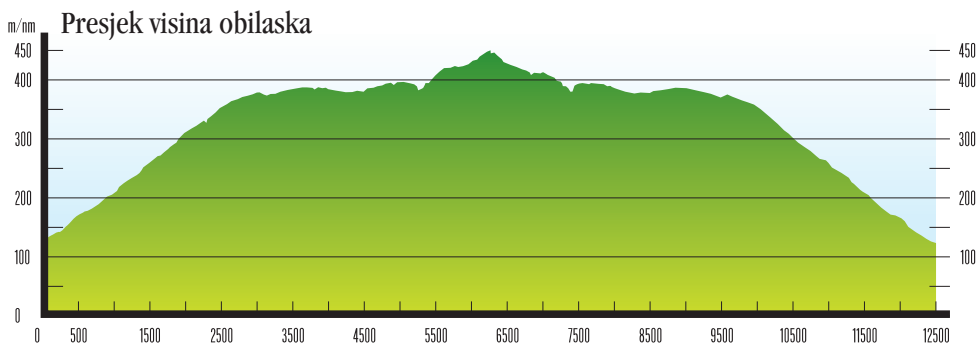
ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

- Dužina puta:** 12,5 km
Vrijeme hoda: 4 sata
Težina: zahtjevno
Karte područja: Turistička karta Baška - turističke obilježene staze

Prijedlog obilaska s polazne točke

Krenuti s parkirališta uz crkvicu po dobro uređenom putu koristeći se markacijom (plava šetnica). U početku staza ide borovom šumom i serpentinama, a nakon sat hoda stiže se do lijepog vidikovca koji mještani zovu „plato mjeseca“. Staza se nastavlja kamenjarom ispod vrha Hlam i kraj lokve Kalić, gdje se odvaja za stare i nove mrgare (torovi za ovce) i lokvu Diviška. Do lokve se također stiže markiranim putem, a nalazi se na samoj granici rezervata. Šetnja od vidikovca do lokve potrajat će sat vremena. Preporučamo da se za povratak koristi isti put.

DUNDO

- Kategorija zaštite:** Posebni rezervat šumske vegetacije
Godina proglašenja: 1949.
Površina: 106 ha
Položaj: na području Grada Raba (otok Rab)
Nadmorska visina: oko 0 – 80 m
Flora: hrast crnika, crni jasen, zelenika, veliki vriješ, tršlja, planika, mirta, lemprika,
Fauna: primorska ciklama, povijuše – tetivika, vazdazelena ruža, šparoga i bljušt
ćuk, šumski miš
Vegetacija: vazdazelena šuma hrasta crnike i crnog jasena
Zanimljivosti: stara stabla hrasta medunca

Pristup i polazna točka

Do šume Dundo stiže se asfaltiranom cestom iz grada Raba. Put vodi preko Sv. Eufemije i sela Barčići. Na križanju u selu Barčići skrenuti ulijevo, a na prvom sljedećem križanju, nakon kilometra skrenuti desno za ulaz u šumu Dundo.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

Prijedlog obilaska s polazne točke

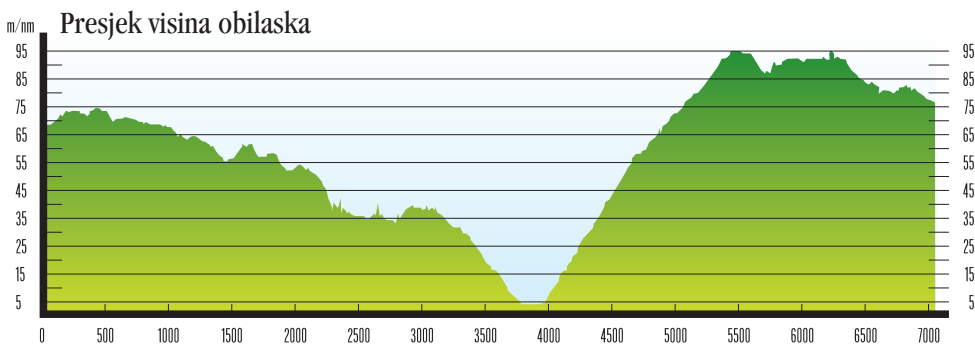
Od parkirališta krenuti asfaltnom cestom prema ulazu u šumu Dundo (rampa) te nakon otprilike pet minuta hoda skrenuti lijevo na bijelu cestu koja vodi do uvale Kristofor. Iz uvale pratiti uređenu markiranu stazu kroz gustu šumu sve do izlaza na asfaltiranu cestu. Skretanjem udesno, vraćamo se natrag do parkirališta

Dužina puta: 7 km

Vrijeme hoda: 2 sata i 30 minuta

Težina: lagano

Karte područja: Planinarska karta SMAND 20a,
Otok Rab

LOPAR

- Kategorija zaštite:** značajni krajobraz
Godina proglašenja: 1969.
Površina: 100 ha
Položaj: na području Grada Raba
Nadmorska visina: 0 – 85 m
Flora: mirta, tršlja, bušini i brojne druge vrste mediteranske flore
Vegetacija: sredozemna makija i garig, rijetka vegetacija obalnih pijeska
Zanimljivosti: pješčane piramide, fosili i druge geološke i arheološke zanimljivosti

Pristup i polazna točka

Značajnom krajobrazu prilazi se cestom iz središta mjesta Lopar u smjeru zapada, prema Crkvi sv. Marije, te dalje uskom, prvo asfaltiranom, a kasnije bijelom cestom do same granice zaštićenoga područja. Cestica se spušta kraj brežuljka Veli Baras do parkirališta iznad uvale Stojan.

ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA

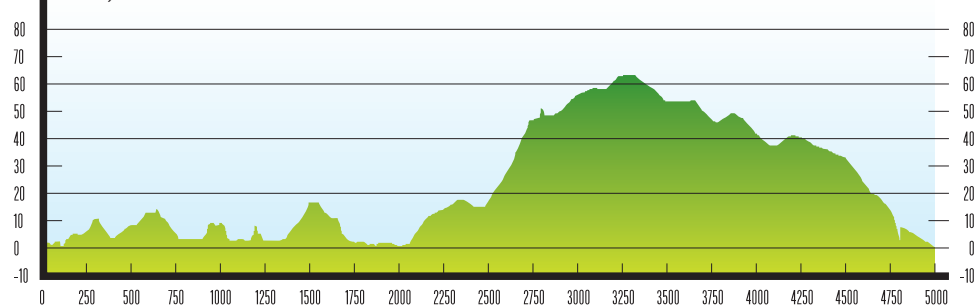

- Dužina puta:** 5 km
Vrijeme hoda: 2 sata
Težina: lagano
Karte područja: Planinarska karta SMAND 20a,
Otok Rab

Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta iznad uvala Stojan markiranom stazom prema moru do uvala. Šetnju nastaviti stazom uz obalu (na dva mjesta staza krati put preko manjih poluotoka) do uvala Dubac te oštro desno, po širokom putu uzbrdo, do bijele ceste. Po bijeloj cesti, s koje se pruža lijep pogled na uvala poluotoka, vratiti se do parkirališta.

m/nm Presjek visina obilaska

KOMRČAR

- Kategorija zaštite:** park šuma
Godina proglašenja: 1965.
Površina: 10 ha
Položaj: na području Grada Raba (otok Rab)
Nadmorska visina: oko 0 – 40 m
Flora: agava, brnistr, pitosporum, tršlja
Fauna: leptir kleopatrin žučak, razne vrste ptica
Vegetacija: autohtona šuma hrasta crnike, sađena šuma alepskog bora
Zanimljivosti: Tko u svibnju posjeti Rab, neka nakon razgledavanja Komrčara ne propusti prizor što ga pružaju bujni rascvali plavi buseni istarskog zvončića koji obrastaju zidine staroga Raba.

Pristup

U Park šumu može se stići za nekoliko minuta neposredno iz staroga ili iz novijega dijela grada Raba. Najbrže se, za svega nekoliko minuta, stiže iz središta grada, s glavnoga trga stubama koje vode ravno u Park.

KOŠLJUN

- Kategorija zaštite:** park - šuma
Godina proglašenja: 1969.
Površina: 6 ha
Položaj: na području Grada Krka (otok Krk)
Nadmorska visina: oko 0 – 6 m
Flora: hrast crnika, crni jasen, lovor, bodljikava veprina i još 389 vrsta višega bilja, 151 vrsta gljiva...
Fauna: crni kos, šojka, zimi uz obale otočića boravi vodomar
Vegetacija: šuma hrasta crnike, halofilna vegetacija uz obalu mora
Zanimljivosti: franjevački samostan iz 16. stoljeća i njegove bogate zbirke

Pristup

Na otočić Košljun stiže se brodicama koje tijekom cijeloga dana prometuju iz mjesta Puntat na otoku Krku.

KRUNA - između uvale fojiška i uvale Pod Predošćica

- Kategorija zaštite:** posebni rezervat - ornitološki
Godina proglašenja: 1986.
Površina: 550 ha
Položaj: na području Grada Cres (otok Cres)
Nadmorska visina: 0 – 370 m
Flora i vegetacija: endemični biljni svijet litica i točila
Fauna: bjeloglavi sup, suri orao, sivi sokol, orao zmijar, sova ušara
Zanimljivosti: gniježđenje supova na liticama neposredno iznad mora

---

Pristup i polazna točka

Od grada Cres a cestom krenuti prema Porozini te na raskrižju Križić (skretanje za gradić Beli), odmah iza autobusne postaje, ostaviti vozilo.

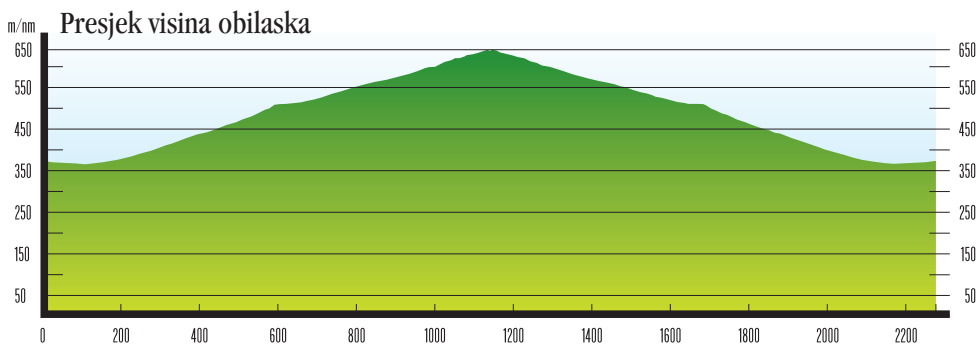

Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta markiranom stazom uza zid na cesti do kamena s oznakom „Za Šiš - 45 minuta“. Krenuti ravno uzbrdo uz sam suhozid. Malo prije vrha prelazi se na lijevu stranu suhozida i nakon nekoliko minuta otvara se predivan pogled. Važno je napomenuti da se cijelim putem puža lijep pogled na istočnu obalu otoka Cres i posebni ornitološki rezervat. S vrha istim putem krenuti natrag do parkirališta.

- Dužina puta:** 2,3 km
Vrijeme hoda: sat i 20 minuta
Težina: srednje zahtjevno
Karte područja: Turistička karta Otok Cres
 Tramuntana – eko staze i labirinti

POD JAVORI

- Kategorija zaštite:** park šuma
Godina proglašenja: 1993.
Površina: 39 ha
Položaj: na području Grada Maloga Lošinja (otok Lošinj)
Flora: tršlja, mirta, planika, lemprika, isprepletana kozokrvina, veliki vrijes, šmrika, maslina, cedar, čempres, pinija i brojne egzotične vrste dendroflora.
Fauna: ptice, cvrčci ili cikade
Vegetacija: sađena šuma alepskog bora
Zanimljivosti: raznovrsnost vegetacije i poučna staza nadomak Lječilišta

Pristup i polazna točka

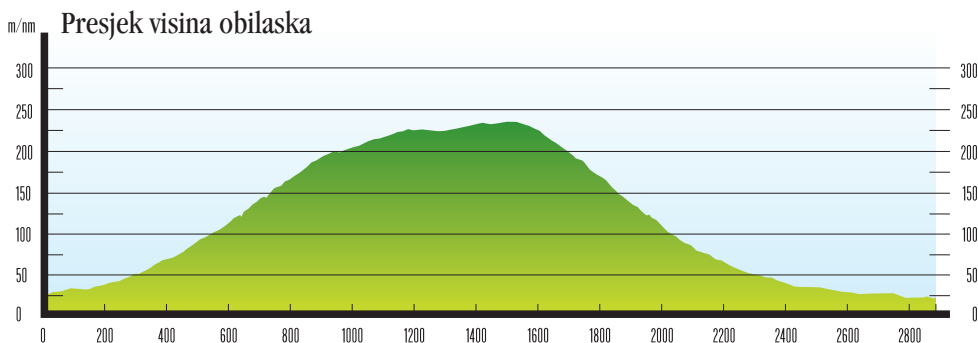
Park šuma je smještena nadomak Lječilišta Veli Lošinj. Do nje se dolazi iz Maloga ili Veloga Lošinja glavnom cestom – zaobilaznicom mjesta Veli Lošinj. Za predloženu šetnju najbolje je vozilo parkirati na označenim mjestima uz glavnu cestu neposredno prije raskrižja na ulazu u Lječilište.

- Dužina puta:** 3 km
- Vrijeme hoda:** sat i 30 minuta
- Težina:** srednje lagano
- Karte područja:** Turistička karta, Mali Lošinj
(šetnice i pješačke staze)

Prijedlog obilaska s polazne točke

Od parkirališta treba poći uzbrdo markiranim putem uz suhozid koji tvori zapadnu granicu Park šume. Nakon 30 minuta hoda izlazi se na cestu koja ide višnim grebenom brda Kalvarija, skrenuti valja lijevo i krenuti do Crkvice svetoga Ivana. Markirana staza spušta se odmah od te crkvice nizbrdo i vrlo brzo dolazi do suhozida koji tvori istočnu granicu Park šume. Nastaviti tim putem natrag sve do glavne ceste, skrenuti lijevo i završiti šetnju povratkom na parkiralište.

ČIKAT

- Kategorija zaštite:** park šuma
Godina proglašenja: 1992.
Površina: 236 ha
Položaj: na području Grada Maloga Lošinja (otok Lošinj)
Nadmorska visina: oko 0 – 62 m
Flora: tršlja, mirta, planika, lemprika, isprepletana kozokrvina, veliki vrijes, šmrika, maslina, cedar, čempres, pinija i dr.
Vegetacija: sađena šuma alepskoga bora
Zanimljivosti: pličina na rtu Boka falsa

Pristup i polazna točka

Park šuma je smještena na poluotoku Čikat. Do šume se dolazi iz Maloga ili Veloga Lošinja glavnom cestom koja vodi na poluotok. Za predloženu šetnju najbolje je vozilo pustiti uz glavnu cestu neposredno nakon raskrižja koje vodi do Sunčane uvale.

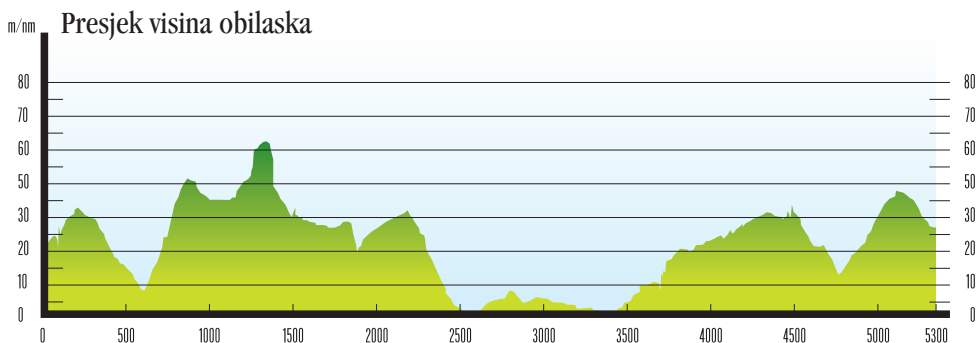

Prijedlog obilaska s polazne točke

Pokraj spomenika palim borcima u Drugome svjetskom ratu krenuti ravno markiranom stazom i pratiti oznake za vrh Vela straža. Nakon vrha staza skreće lijevo, spušta se i priključuje na veću stazu, koja vodi ravno do rta Boka falsa. S rta se vraćamo šetnicom uz južni dio poluotoka do uvale Slatina. Preko livade ulazi se u šumu i dalje prati markaciju za Mali Lošinj te natrag do spomenika. Većim dijelom put prate predivni suhozidi.

- Dužina puta:** 5,5 km
Vrijeme hoda: sat i 30 minuta
Težina: lagano
Karte područja: Turistička karta, Mali Lošinj
 (šetnice i pješačke staze)

TURISTIČKE ZAJEDNICE KVARNERA

Pozivni telefonski brojevi

za Hrvatsku: +385

za Primorsko-goransku županiju: (0)51

TURISTIČKA ZAJEDNICA KVARNERA

51410 OPATIJA, Nikole Tesle 2

www.kvarner.hr

T: +385 51 272 988, 272 665

F: 272 909

E: kvarner@kvarner.hr

Kvarner Info – Vrata Jadrana

T: +385 51 623 333, 628-888, F: 623 334

E: info@kvarner.hr

OPATIJSKA RIVIJERA

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPATIJA

51410 Opatija, Vladimira Nazora 3 (p.p. 54)

www.opatija-tourism.hr

E: info@opatija-tourism.hr

T: 271 710

F: 271 699

TIC / Turistički informativni centar

51410 Opatija, M. Tita 128

E: opatijainfo@ri.t-com.hr

T: 271 310

F: 712 290

TURISTIČKA ZAJEDNICA LOVRAN

51415 LOVRAN, Trg slobode 1

www.tz-lovrان.hr

E: tzo-lovrان@ri.t-com.hr

information@tz-lovrان.hr

T: 291 740

F: 294 387

TIC / Turistički informativni centar

MEDVEJA

51415 LOVRAN, Medveja bb

E: tzm.medveja@ri.t-com.hr

T/F: 291 296

TURISTIČKA ZAJEDNICA MATULJI

51211 MATULJI, Trg M.Tita 11

www.tzmatulji.hr

E: tzmatalji@tzmatalji.hr

T/F: 276 789, 276 221

TURISTIČKA ZAJEDNICA MOŠČENIČKA DRAGA

51417 MOŠČENIČKA DRAGA, Aleja Slatina bb

www.tz-moscenicka-draga.hr

e-mail:info@tz-moscenicka.hr

T: 739 166

T/F: 737 533

TURISTIČKA ZAJEDNICA IČIĆI

51414 IČIĆI, Liburnijska cesta bb

www.tourism-icici.hr

E: tz-icici@ri.t-com.hr

T: 704 187

F: 705 624

RIJEČKO PODRUČJE

TURISTIČKA ZAJEDNICA RIJEKA

51000 RIJEKA, Užarska 14

www.tz-rijeka.hr

E: tz-rijeka@ri.t-com.hr

T: 315 710

F: 315 720

TIC / Turistički informativni centar

51000 RIJEKA, Korzo 33a

E: tic@ri.t-com.hr

T: 335 882

F: 214 706

TURISTIČKA ZAJEDNICA KASTAV

51215 KASTAV, Trg Matka Laginje 5

www.kastav-touristinfo.hr

E: tz.grad.kastva@ri.t-com.hr

T: 691 425

F: 691 330

TURISTIČKA ZAJEDNICA VIŠKOVO

51216 VIŠKOVO, Viškovo 31

www.tz-viskovo.hr

E: info@tz-viskovo.hr

T/F: 257 591

TURISTIČKA ZAJEDNICA KOSTRENA

51221 KOSTRENA, Ulica Kostrenskih

boraca bb

www.tzo-kostrena.hr

E: tzo-kostrena@ri.t-com.hr

T/F: 289 207

TURISTIČKA ZAJEDNICA BAKRA

51222 BAKAR, Primorje 39

www.tz-bakar.hr

E: info@tz-bakar.hr

T: 761 111

F: 761 111

TURISTIČKA ZAJEDNICA KRALJEVICA

51262 KRALJEVICA, Rovina bb

www.tz-kraljevica.hr

E: info@tz-kraljevica.hr

T/F: 282 078

TIC / Turistički informativni centar

51262 KRALJEVICA, Rovina bb

E: info@tic-kraljevica.hr

T/F: 282 444

TURISTIČKA ZAJEDNICA ČAVLE

51219 ČAVLE, Čavle 104

www.tz-cavle.hr

E:info@tz-cavle.hr

T: 549 120

F: 549 120

TURISTIČKA ZAJEDNICA JELENJE

51218 DRAŽICE, Dražičkih boraca 64

www.jelenje.hr

E: turisticka.zajednica.opcine.jelenje@

ri.t-com.hr

T/F: 297 152

RIVIJERA HRVATSKO PRIMORJE

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA CRIKVENICA

51260 CRIKVENICA, Trg S. Radića 3/2

www.tzg-crikvenice.hr

E: info@tzg-crikvenice.hr

T: 784 101

F: 781 056

TURISTIČKO DRUŠTVO CRIKVENICA

51260 CRIKVENICA, Trg S. Radića 1c

www.tzg-crikvenice.hr

E: td-crikvenica@tzg-crikvenice.hr

T: 241 051

T/F: 241 867

TURISTIČKO DRUŠTVO DRAMALJ

51265 DRAMALJ, Ulica Gajevo šetalište 48

www.tzg-crikvenice.hr

E: td-dramalj@tzg-crikvenice.hr

T: 786 363

F: 786 021

TURISTIČKO DRUŠTVO JADRANOVO

51264 JADRANOVO, Ivani bb

www.tzg-crikvenice.hr

E: td-jadrانovo@tzg-crikvenice.hr

T: 246 160

F: 788 568

TURISTIČKO DRUŠTVO SELCE

51266 SELCE, Šetalište Ivana Jeličića 1

www.tzg-crikvenice.hr

E: td-selce@tzg-crikvenice.hr

T: 765 165

F: 768 108

TURISTIČKA ZAJEDNICA NOVI VINODOLSKI

51250 NOVI VINODOLSKI, Kralja Tomislava 6

www.tz-novi-vinodolski.hr

E: tzg-novi-vinodolski@ri.t-com.hr

T: 791 171

T/F: 244 306

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE VINODOLSKJE

51253 BRIBIR, Bribir 1

E: tzo-vinodolske@ri.t-com.hr

T/F: 248 730

OTOK KRK

TURISTIČKA ZAJEDNICA OTOKA KRKA

51500 KRK, Trg sv. Kvirina 1

www.krk.hr

E: tz-otoka-krka@ri.t-com.hr
T: 221 359
F: 222 336

Kvarner info - ZL Rijeka
E: infopunkt@krk.hr
T: 841 865

TURISTIČKA ZAJEDNICA KRK

51500 KRK, Vela placca 1/1
www.tz-krk.hr
E: tz@tz-krk.hr
T/F: 221 414

TIC / Turistički informativni centar

51500 KRK, Obala hrvatske mornarice 3
E: tz-krk@hi.t-com.hr
T: 220 226
F: 220 226

TURISTIČKA ZAJEDNICA BAŠKA

51523 BAŠKA, Kralja Zvonimira 114 (P.P. 7)
www.tz-baska.hr
E: tz-baska@ri.t-com.hr
T: 856-817
T/F: 856-544

TURISTIČKA ZAJEDNICA DOBRINJ

51515 ŠILO, Stara cesta bb
www.tzo-dobrinj.hr
E: tzo-dobrinj@ri.t-com.hr
T/F: 852-107

TURISTIČKA ZAJEDNICA MALINSKA-DUBAŠNICA

51511 MALINSKA, Obala 46
www.tz-malinska.hr
E: tzo-malinska@ri.t-com.hr
T: 859-207
Tel/F: 858-254

TURISTIČKA ZAJEDNICA OMIŠALJ

51512 NJIVICE, Ribarska obala 10
www.tz-njivice-omisalj.hr
E: tzo-njivice@ri.t-com.hr
T: 846-243, 846-735
T/F: 847-662

TIC / Turistički informativni centar

51513 OMIŠALJ, Prikešte 11
www.tz-njivice-omisalj.hr
E: tzo-njivice@ri.t-com.hr
T/F: 841-042

TURISTIČKA ZAJEDNICA PUNAT

51521 PUNAT, Pod topol 2
www.tzpunat.hr
E: info@tzpunat.hr
T: 854-860
T/F: 854-970

TURISTIČKA ZAJEDNICA VRBNIK

51516 VRBNIK, Placa Vrbničkog statuta 4
www.vrbnik.hr
E: info@vrbnik.hr
T/F: 857-479

OTOK CRES

TURISTIČKA ZAJEDNICA CRES

51557 CRES, Cons 10
www.tzg-cres.hr

E: tzg-cresa@ri.t-com.hr
T/F: 571-535

OTOK LOŠINJ

TURISTIČKA ZAJEDNICA MALI LOŠINJ

51550 MALI LOŠINJ, Riva lošinjskih
kapetana 29
www.tz-malilosinj.hr
E: tzg-mali-lošinj@ri.t-com.hr
T: 231-547; 231-884
F: 233 373

OTOK RAB

TURISTIČKA ZAJEDNICA RAB

TIC / Turistički informativni centar
51280 RAB, Trg Municipium Arba 8
www.tzg-rab.hr
E: tzg-raba@ri.t-com.hr
T: 724-064
F: 725-057

TURISTIČKA ZAJEDNICA LOPAR

51281 LOPAR, Lopar bb
www.lopar.com
E: lopar@lopar.com
T: 775-508
F: 775-487

GORSKI KOTAR

TURISTIČKA ZAJEDNICA ČABAR

51305 TRŠČE, Školska 2
www.tz-cabar.hr
T/F: 824-110
E: info@tz-cabar.hr

TURISTIČKA ZAJEDNICA DELNICE

INFO GORSKI KOTAR
51300 DELNICE, Lujzinska cesta 47
www.tz-delnice.hr
E: tz-grada-delnica@ri.t-com.hr
T: 812-174
F: 812-156

TURISTIČKA ZAJEDNICA VRBOVSKO

51326 VRBOVSKO, I. G. Kovačića 44
www.tz-vrbovsko.hr
E: turisticka.zajednica.grad.vrbovsko@ri.t-com.hr
T/F: 875-984

TURISTIČKA ZAJEDNICA FUŽINE

51322 FUŽINE, Sv. Križ 2
www.tz-fuzine.hr
E: tzo-fuzine@ri.t-com.hr
T: 835-163
F: 830-000

TURISTIČKA ZAJEDNICA LOKVE

51316 LOKVE, Rudolfa Strohala 118
www.tz-lokve.hr
E: tzo-lokve@ri.t-com.hr
T/F: 831-250

TURISTIČKA ZAJEDNICA RAVNA GORA

51314 RAVNA GORA, I.G. Kovačića 177
www.tz-ravnagora.hr
E: tzo-ravna-gora@ri.t-com.hr
T/F: 818-351

TURISTIČKA ZAJEDNICA SKRAD

51311 SKRAD, Goranska bb
www.tz-skrad.hr
e-mail: tzo.skrad@ri.t-com.hr
T/F: 810-316

TURISTIČKA ZAJEDNICA MRKOPALJ

51315 MRKOPALJ, Stari kraj 3
www.tz-mrkopalj.hr
E: tz-mrkopalj@inet.hr
T/F: 833-225

TURISTIČKA ZAJEDNICA BROAD MORAVICE

51312 BROAD MORAVICE, Stjepana
Radića 2
www.tz-broadmoravice.hr
E: tz@broadmoravice.hr
T: 817-180
F: 817-002

Primorsko-goranska županija

JAVNA USTANOVA PRIRODA

51000 RIJKA, Grivica 4
www.ju-priroda.hr
e-mail: info@ju-priroda.hr
Tel.: 352-400; Faks: 352-401

Nadzorna služba
Mob.: 091/1352-400

NACIONALNI PARK
Risnjak

JAVNA USTANOVA NACIONALNI PARK RISNJAK

51317 BIJELA VODICA - CRNI LUG
Bijela vodica 48
www.risnjak.hr
e-mail: np-risnjak@ri.t-com.hr
Tel.: 836-133, 836-246; Faks: 836-116

Nadzorna služba
Tel.: 836-133

JAVNA USTANOVA PARK PRIRODE UČKA

51415 LOVRAN, Liganj 42
www.pp-ucka.hr
e-mail: park.prirode.ucka@inet.hr
Tel.: 293-753; Tel./Faks: 293-751

Nadzorna služba
Mob.: 091/252 9403